СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ 1. Established 1893. TWO SECTIONS — SECTION 1.

Рік LIII. Ч. 255. Ню Йорк і Джерзі Сіті, Субота, 29. грудня 1945. No. 255. New York and Jersey City, Saturday, December 29, 1945. Vol. LIII

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237—4-0807 THREE CENTS in the United States of America.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки. Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 FIVE CENTS elsewhere.

ПРОГОЛОШЕНО ОФІЦІЙНО ВИСЛІД НАРАД В МОСКВІ

В Вашинґтоні, Лондоні та Москві проголошено рівночасно офіційний комунікат міністрів заграничних справ Злучених Держав, Великої Британії та Совєтського Союзу про справи, над якими радили в Москві, та щодо яких осягнено згоду. Це ті справи, про які згадували американські кореспонденти ще вчера, а це в справі атомової бомби, контролі над Японією, та Далекосхідньої Дорадчої Комісії у Вашинґтоні. До цього ще треба додати згоду в справі спільної управи Кореєю та стягнення совєтських і американських військ з Китаю та допомога обєднаному, демократичному Китаєви. Злучені Держави і Британія зобовязались визнати уряди в Румунії та Болгарії, якщо вони докажуть, що там істнує свобода слова, преси і виборів. „Три Потуги" задержали право вета. Хід нарад мав виявити, що Злучені Держави мають перевагу щодо справ на Пацифіку, а Совети на Балкані. Впадає в очі, що нема в комунікаті згадки про події в Ірані, ні про тертя між Советами і Туреччиною.

ВЖЕ СПРОВАДИЛИ СИРІТ.

Президент Труман заговорив про благородний акт збоку Америки, себто про допуст певного числа емігрантів - біженців до Злучених Держав, зокрема сиріт. Та Польський Семинар в Орчард Лейк, Мішиґен, проголосив, що вже прибуло до нього 31 польських хлопців, сиріт, головно по польських кольоністах з західно-українських земель, що були вивезені на Сибір. Сиріт спроваджено з Індії. Мають їх спровадити ще далеко більше. Тут їм дали приміщення і науку. Теж оголошено збірку на їх утримання.

ПРОГРАЛИ!

Так пишуть американські польські ґазети у звязку з тим, що президент Труман приняв у Білому Домі нового польського амбасадора, яким є Оскар Лянґе, що то був зрікся польського громадянства і набув американське, а тепер знов зрікся американського громадянства і вернув до польського, щоби стати амбасадором Польщі. Проти допущення його до Білого Дому робили американські поляки довгі й завзяті заходи. Та це, як видно, не помогло. Тому пишуть, що програли. Лянґе це той, що їздив свого часу з Америки з кс. Орлеманьским до Москви і мав там побачення з Сталіном.

А ЧОМУ НЕ МОГЛИБ ТАК ПОСТУПИТИ?

Канадійський „Новий Шлях" пише знагоди наближаючихся Різдвяних Свят про потребу скріплення фондів, призначених на допомогу українським скитальцям. У звязку з цим читаємо там таке:

„Та ось надходять Різдвяні Свята. В нас вже є звичай, щоб з того приводу обдаровувати своїх ближчих і дальших свояків, друзів, знакомих. А що якби так цим разом замісць дарунків для своїх свояків, кожний і кожна з нас призначили гріш, що мав би бути виданий на такі дарунки, на дар для наших нещасних скитальців? Це булоб дуже благородне діло, а при тому й безкоштовне, бо всеодно гріш, даний на поміч скитальцям, був би в іншому разі вжитий на дарунки для свояків, друзів і знакомих. Як можуть члени юній Канадського Конґресу Праці присвятити свій денний заробіток на поміч своїм товаришам по праці, страйкуючим Юнії Автомобілевих Робітників Америки в Виндзорі, то чому не можуть канадійські українці масово зложити свої різдвяні дарунки на поміч своїм братам і сестрам-скитальцям?".

А чи не моглиб таке саме зробити і американські українці?

ЗА РОСІЙСЬКУ МОВУ В ШКОЛАХ.

В Шікаго має відбутись в днях 27—29 грудня річний зїзд Асоціяції учителів східно-европейських мов. Про неї пише в Н. Р. Слові Фйодор Є. Мансветов, кажучи, що та орґанізація тепер дуже зросла під проводом професора Колюмбійського університету Колемана. Російська секція, пише він, є найбільша в тій Асоціяції, а її нюйорський відділ виготовив на ці наради в Шікаґо резолюцію з такими вимоґами: Впровадити російську мову в гай скул як одну з обовязуючих чужих мов; урівноправити в одному чи більше університетах курси для підготовлення учителів російської мови. Мансветов пише, що тепер всюди зростають курси російської мови, а де їх нема, то вина самих „русских". Радить „русским" орґанізаціям міста Шікаґа засипати річний зїзд Асоціяції домаганнями приняти цю резолюцію, яку предложить Асоціяції її російський відділ з Ню Йорку.

А чи не вартує заурґувати ту Асоціяцію і в справі української мови в американських школах?

СТВОРЕНО МІЖНАРОДНИЙ МОНЕТАРНИЙ ФОНД І БАНК

Дня 27. грудня стверджено в Вашинґтоні, що представники 28 держав підписали документ про те, що їхні уряди ратифікували Угоду в Бретон Вудс та зложили свої вступні вплати до Міжнародного Монетарного Фонду і Банку для Відбудови і Розбудови. Тим самим ця міжнародна інституція ввійшла в життя. Між тими, що підписали, бракує Росії, але надіються, що СССР підпише документ до 31. грудня 1945, що є останнім речинцем підпису і вплати. Банк матиме $8,800,000,000 для стабілізації валюти в світі. Таку стабілізацію вважається передумовою піднесення міжнародної торговлі, без якої не може бути піднесеня добробуту в світі.

РАДУЙСЯ УКРАЇНО НОВИМИ ВЧЕНИМИ!

Совєтські джерела звідомляють про поповнення Академії Наук УРСС новими членами. Отже на першому місці згадують за Дмитра Мануїльського. А що йому тяжко приписати якусь діяльність на научному полі, то пишуть, що він очолював українську делеґацію до Сан Франсиско, та має наукові заслуги „в галузі історії робітничого руху", історії СССР та радянської національної політики. Теж став академіком і другий делеґат на конференцію в Сан Франсиско, проф. М. Н. Петровський. Між іншими членами ніби української Академії Наук стрічаємо такі прізвища: С. О. Лебедев, К. К. Хренов, О. І. Душечкін, О. І. Кіпріянов, А. П. Філіпов, Г. М. Савін, М. Г. Попов, чи такі як Л. К. Третяков, М. В. Птух, М. А. Лаврентієв, Г. В. Курдюмов. Ось таких „українських" науковців напродукував Кремль для Академії Наук УРСР, чи властиво відкомендирував до неї.

„ЗАЛОМАННЯ" І „ЗАБРІХУВАННЯ".

Пише „Нови Сьвят", що як втрете поділили великі потуги Польщу, то тоді було слідне між поляками велике заломання. Боротьбу за незалежність Польщі почали вважати многі вже за безнадійну. Тільки польська Велика Еміґрація змогла вдержати огонь боротьби! А тепер пише ґазета, є інакше. Тепер ті з поляків, що не хочуть боротись, голосять, що Польща вже вільна, що уряд у Варшаві є дійсно польським, та що нужда і руїни в Польщі це тільки робота німців, а не теж і другого наїзника — московського. Отже нема тепер давного „заломання", пише ґазета, а є тільки „забріхування".

„УКРАЇНСЬКИЙ ШАМПАН".

В Одесі в виновім заводі поставлено до пивниць 30 тисяч фляшок українського шипучого вина. Це має бути започаткування виробу „українського шампану".

БАГАТСТВА БУКОВИНИ.

В Путильськім районі на Буковині знайдено великі поклади марґанцевої руди, а в Чернівецькім районі нафту і світляний ґаз, а в горах мармур і ґрафіт.

БРЕХНЯ ПРО УКРАЇНСЬКИХ СКИТАЛЬЦІВ.

Є вона зібрана вцілости англійською мовою в Канаді в брошурі, виданій в Торонто канадійськими комуністами під заголовком: The Truth About Ukrainian "Refugees" in Germany. Брошуру розсилають комуністи членам парляменту в Отаві та визначним людям, представляючи нещасних українських скитальців в Европі „гітлерівськими запроданцями", „воєнними кримінальниками", „норвезькими квізлінґами" чи „французькими лявалями". Це їхня проти-акція проти цього, що в парляменті в Отаві піднеслись благородні голоси послів з українського роду та інших, що взяли скитальців в оборону. У своїх брехнях про скитальців дали канадійські, українські большевики ще визначне місце архибрехні Д. З. Мануїльського про українських націоналістів.

ЗАЖДАТИ...

До Польщі виїхала була соціялістична делеґація з Англії, щоби провірити відносини. Але вернувши, ніщо не розповіла. Та одна шкотська ґазета („Болетин") звернулася до одного з членів делеґації, Роберта Тейлора, з проханням вияснити, чому мовчать. Тейлор передше дораджував полякам в Англії вертати до Польщі, та побувши в Польщі зрозумів, чому не вертають. Делеґація, якої був членом, так була потрясена тим, що бачила в Польщі, що заки рішилася про це публично говорити, пішла порадитись щодо цього Ернста Бевина, міністра заграничних справ. Та цей порадив заждати і наразі здержатися з звітами.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Чи тільки сліпі, глухі й нерозумні?

Найгірші слова, які є тепер у комуністів і комунізуючих, коли іде про Україну та український нарід, це слова: „самостійник" і „жовто-блакитник". Це тепер щось далеко гірше ніж такі давні большевицькі назви як „контрреволюціонер", „білогвардієць", „троцькіст". Це тепер те саме, що „фашист" чи „націст", що сам „Гітлер". До цього кремлінська пропаганда наказала долучити ще все те, чим оповила „самостійництво", чи там „мазепинство", чорносотенщина царських часів, включно з церковним „прокляттям зрадника Мазепи".

Та коли брати справу українського самостійництва так ясно й просто, як воно було в Росії за царя і є тепер за Сталіна, то не буде непорозуміння. Але так є, що й українські комуністи твердять як ті останні дурні, що в Совєтах істнує і нині право „на вільне самовизначення, аж до відокремлення й утворення самостійної держави". Та тут дураками вони тільки прикидуються, бо знають, що наділі так не є. Вони тільки пробують тим інших баламутити. Бо де і коли таке право в дійсности істнувало в Україні під Совєтами? Що воно було написане, то це правда. Але правда остільки, що не одна така большевицька брехня була ухвалена, проголошена і записана, але хіба на те, щоб потім при її помочі, лекше було знайти таких, що за таке право впоминалися, та щоб їх за те розстріляти чи в інший спосіб зліквідувати.

Хіба кожна думаюча людина мусить визнати, що якщо є якесь право, то тим самим є можливість з нього користати, або принаймні його обороняти письмом і словом. Отже, коли є право, що Україна може відокремитись і стати самостійною, то як можна переслідувати тих, що є „самостійниками", що хочуть, щоб Україна відокремилася від Росії, себто, що змагають до такого, що їм саме право дозволяє? Як можна таких людей вважати найбільшими злочинцями і їх ще найгірше з усіх переслідувати та найганебнішими назвами називати? Прецінь ніякий „самостійник", ні ніяка „самостійницька" ґрупа не можуть бути небезпечними, якщо загал населення, чи його більшість, не є з ними. Навіть чужі сили ніколи не рахувались би з такими „самостійниками", які є видумкою чи якимсь малесеньким числом, без впливу і значіння. А якщо Україна така щаслива в дружбі з Росією, то навіть булоб пожаданим дати вільне слово „самостійникам", бо тоді виявилося би, які то вони слабі, як не мають нікого за собою. Тоді доперва скомпромітовано би цілковито „самостійників" і „жовто-блакитників"! Сам нарід в Україні їх зліквідував би!

Та з Україною і українським народом є так, що в самому Кремлі добре знають, що якщоб дати тому народови можність сказати свобідне слово, то й сліду не сталоб з союзу України з Кремлем і з московської диктатури над Україною! Отсе є та правда, якої Кремль боїться.

Право на відокремлення України від Росії було проголошене і записане, але ніколи і ні в чому пошановане. Навпаки, воно стало на практиці найбільшим злочином. Бо той, що того права посмів домагатись, хто говорив про це, чи писав вірші, оповідання, статті про самостійну Україну, відокремлену від Москви, того безпощадно карано. Тому 28-літні роковини істнування т. зв. Української Радянської Соціялістичної Республики, які тепер большевики обходили, є 28 роками глуму над свободою і незалежністю України і над тими найкращими дітьми України, що для цеї свободи свій талант і своє життя віддавали у давньому минулому і в сучасній добі.

Така свобідна і незалежна Україна, що була ідеалом Шевченка, Франка чи Лесі Українки, це не те, що диктатура Кремлю. Не бачити цього і не розуміти, значить бути сліпим на два ока, глухим на два вуха, чи бути тим, що йому щось в голові бракує, або, коли цього всього нема, то — бути чимсь ще гіршим, просто зрадником свого народу.

КЛАДУТЬ СТАЛІНА У ГОЛОВИ МОВ ЛОПАТОЮ.

Большевицькі „У. Щ. Вісті видрукували уривок з колективної поеми, зложеної ґрупою, „поетів Радянської України" в 1945 році під наголовком „Слово великому Сталіну від українського народу". В ній читаємо таке: „Так ґенієм Сталіна славна, завзята, навік неподільна, навік молода, від дому ЦК до колгоспної хати живе Україна в напрузі труда".

Цікаво булоб знати, куди ще заїдуть комуністи в Україні з Сталіном, як він ще так поживе кілька років? Ще перемінять саму назву України на „Сталін", а „український нарід" називатимуть „сталінським". Тоді вже буде менше клопоту, як писати і говорити і кому що в Україні приписувати та завдячувати.

Ще додамо, що цю поему поміщено знагоди 28 роковин „істнування Радянської України". У звязку з повстанням цеї „радянської" України пишуть, що в 1917 році, як вибухла в Росії революція, то:

„Тоді зібралось ріжне барахло на Україні, назвало себе Українською Центральною Радою і проголосило Українську Народню Республику. Настав, мовляв, для нас час попанувати над українським народом і прилучити його до культури німаків".

Та таке не сталось, бо „українські робітники і селяни" проголосили радянську владу і „в тісній спілці разом із російськими трудящими прочистили країну від різнородної гнилі та почали господарити без різних паразитів".

Міліони тих, що згинули в Україні від чекістів чи з голоду і другі міліони, що згинули на Сибірі чи на Соловках, це свідки того „прочищення", якого доконали „трудящі з Кремлю", оті справжні паразити в Україні.

ХТО ТІТО?

В нюйорській хорватській газеті, що є за югославським Тітом, пише Г. Фодор з Білгорода, що в Югославії розпускають між іншим і такі вісти, що Тіто це „український еврей, що боровся в Еспанії". Фодор пише, що Тіто походить з хорватського села Нагорея, на границі Словенії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЕРІ, ПА. — Бр. св. Івана Хрестителя, від. 113, повідомляє всіх місцевих і позамісцевих членів, що спеціяльні збори відбудуться 30. грудня в годині 1. пополудні в справі: як ми можемо заінтересувати молодь, що повернула з армії, щоби вступала до Союзу і перебирала роботу в відділі. — За уряд: И. Біганич, предс.; А. Куземчак, кас.; В. Годчак, секр.

ПОШИРЯЙТЕ „СВОБОДУ".